Skriftlig eksamen i faget Erhvervsøkonomi

4 timers skriftlig prøve

Dette opgavesæt består af 4 delopgaver, der indgår i bedømmelsen af den samlede opgavebesvarelse med følgende omtrentlige vægte:

Opgave 1	***25%***
Opgave 2	***25%***
Opgave 3	***25%***
Opgave 4	***25%***
I alt	***100%***

Bilag 1 til opgave 1:
Regnskaber for de seneste 3 regnskabsår omarbejdet til analysebrug (2 sider)
Bilag 2 til opgave 1:
Rentabilitetsnøgletal for de seneste 3 regnskabsår (1 side)

Til prøven er alle skriftlige hjælpemidler tilladt.

Opgavebesvarelsen skal afleveres i henhold til skolens eksamensreglement
jf. bekendtgørelse nr. 356 af 19. maj 2005.

15. januar 2008

Kl. 14 – 18

Introduktion

Den ejerledede virksomhed *Chris Pølser* er oprindeligt startet som en traditionel slagterforretning i Vissenbjerg på Fyn. Slagermester Chris Christoffersen er uddannet slagtersvend og har nu været selvstændig i 10 år.

Der er tale om både detail- og engrossalg. Kødet bliver købt hos forskellige slagterier. Til detail-kunderne, der kommer fra lokalområdet, sker der en større forædling. Til engros-kunderne, der er virksomheder inden for slagterbranchen og supermarkedskæder er der en mindre forædling. Chris Christoffersen forestår selv salgsarbejdet over for disse kunder.

Chris Christoffersen er imidlertid ikke tilfreds med den økonomiske udvikling i flere henseender. Samtidig overvejer han også flere fremtidige muligheder for udvikling af forretningen.

På den baggrund er fremskaffet økonomiinformation til brug for en indledende virksomhedsanalyse.

Et uddrag af de sidste 3 års regnskabstal og nøgletal er vedlagt som bilag 1 og 2.

I de følgende 4 opgaver bedes du tage stilling til en række problemstillinger, som kan løses uafhængigt af hinanden.

Opgave 1 (25%)

1.1. Analyser og kommenter virksomhedens rentabilitet ved hjælp af relevante nøgletal for årene 2005-2007. Supplerende nøgletal beregnes efter behov.
1.2. Analyser og kommenter virksomhedens indtjeningsevne ved hjælp af relevante nøgletal for årene 2005-2007.
1.3. Analyser og kommenter virksomhedens likviditet ved hjælp af relevante nøgletal.
1.4. Hvilke andre forhold bør inddrages i vurderingen? Besvar kort.

OPGAVE 2 (25%)

Chris Christoffersen og dermed *Chris Pølser* overvejer at overtage en slagtervirksomhed i Rynkeby, efter en slagtermester, der ønsker at gå på pension. Der er tale om en engrosvirksomhed, hvorfor der ikke er detailkunder.

Chris Christoffersen har på den baggrund fået udarbejdet et foreløbigt resultatbudget for år 2008, hvilket gav følgende resultat:

Resultatbudget for 2008

	Kvartal				
	1. kvt.	**2. kvt.**	**3. kvt.**	**4. kvt.**	**Året i alt**
	tkr.	**tkr.**	**tkr.**	**tkr.**	**tkr.**
Omsætning	1.800	2.400	3.000	3.600	10.800
Vareforbrug	792	1.152	1.440	1.728	5.112
Bruttofortjeneste	1.008	1.248	1.560	1.872	5.688
- Øvrige variable omkostninger	363	300	374	449	1.486
Dækningsbidrag	645	948	1.186	1.423	4.202
- Andre eksterne omkostninger	400	500	350	350	1.600
Indtjeningsbidrag	245	448	836	1.073	2.602
- Afskrivninger	400	450	450	450	1.750
Resultat før renter	-155	-2	386	623	852
- Renteudgifter	70	80	0	0	150
Resultat	**-225**	**-82**	**386**	**623**	**702**

Chris Christoffersen har hørt, at det er vigtigt at have udarbejdet et likviditetsbudget som han kan præsentere for bankforbindelsen, Fionia Bank.

På den baggrund er der fremskaffet følgende oplysninger:

1. Salget er jævnt fordelt på de enkelte måneder i kvartalerne.
2. Kunderne får 60 dages kredit

3. Der overtages et lager på kr. 600.000, som betales med halvdelen i januar og resten i april 2008. Der er ikke lagerforskydninger i løbet af kvartalerne. Vareforbruget svarer derfor til varekøbet.
4. Leverandørerne giver 90 dages kredit.
5. I forbindelse med overtagelse af lokalerne skal der betales et huslejedepositum på kr. 100.000.
6. Øvrige variable omkostninger og andre eksterne omkostninger betales i samme kvartaler, som de er medtaget i resultatbudgettet.
7. Ved etableringen overtages inventar for kr. 2.000.000, der skal betales med halvdelen kontant i 1. kvartal og resten i 2. kvartal. Inventaret afskrives med kr. 400.000 pr. kvartal. I 2. kvartal købes kontant en kølevogn for kr. 200.000.Kølevognen afskrives med kr. 50.000 pr. kvartal.
8. Privat ønsker Chris Christoffersen at hæve kr. 40.000 pr. måned.
9. Chris Christoffersen indskyder kr. 500.000 som startkapital (egenkapital) primo året.

2.1. Udarbejd likviditetsbudget for 2008 opdelt på de enkelte kvartaler.

Chris Christoffersen er stadig betænkelig og ønsker uddybet, hvorledes der kan skaffes finansiering til aktiviteterne i 2008.

Som oplæg til et møde i banken ønskes der udarbejdet en begrundelse for og stillingtagen til forventet kapitalbehov.

Slagtermesteren ønsker en forbedret likviditet i fremtiden.

2.2. Der ønskes en drøftelse af og forslag til hvorledes han kan forbedre likviditeten og giv forslag til evt. finansieringsform. Besvar kort.

2.3. Udarbejd en budgetteret balance pr. 31.12.2008. En eventuel overskydende likviditet opføres som en likvid beholdning, medens et eventuelt likviditetsbehov opføres som en passivpost.

OPGAVE 3 (25%)

Chris Pølser overvejer at investere i en specialmaskine til fremstilling af spegepølser, der kan effektivisere produktionen.

Specialmaskinen, *model 2008*, skal erstatte en ældre, *model 2003*, som blev anskaffet brugt for 3 år siden for kr. 1.000.000. Denne maskine er fra og med anskaffelsesåret blevet afskrevet lineært over en forventet restlevetid på daværende tidspunkt på 5 år.

Der foreligger følgende tilbud fra leverandøren af den nye maskine:

Anskaffelsespris for ny maskine *model 2008*	kr. 3.000.000
Modtaget tilbud om køb af gammel maskine, *model 2003*	kr. 75.000

Chris Pølser har selv nedenstående forventninger til den nye maskine:

Årlig besparelse på timeløn	kr. 950.000
Årlige vedligeholdelsesomkostninger	kr. 100.000
Kalkulationsrente	14% p.a.
Skønnet levetid	5 år
Forventet scrapværdi efter 5 år	300.000 kr.

3.1. Beregn om investeringen er rentabel ved hjælp af kapitalværdimetoden.

3.2. Beregn den interne rente af investeringen og redegør kort for betydningen af det fundne resultat.

Chris Christoffersen, *Chris Pølser* er kommet i tvivl om de forventede årlige reparationsomkostninger kan påvirke investeringsvalget og ønsker på denne baggrund at få dette undersøgt.

3.3. Beregn hvor meget de årlige vedligeholdelsesudgifter højst må udgøre hvis investeringen skal være rentabel.

Virksomheden ønsker vurderet om en forventet scrapværdi kan påvirke investeringsbeslutningen forudsat der ikke tages hensyn til ændrede vedligeholdelsesudgifter.

3.4. Beregn hvor meget den forventede scrapværdi mindst skal udgøre for at investeringen er rentabel.

OPGAVE 4 (25%)

Chris Pølser producerer en special-pølse, *Økohjort*, hvor kødet udelukkende er hjortekød.
Der foreligger følgende kalkulation på 1 stk. *Økohjort*:

	Kg	Pris pr. kg	Kr. i alt
Hjortekød	0,50	20,00	10,00
Hjælpestoffer	0,10	5,00	0,50
Krydderier mm.	0,05	25,00	1,25
Lønomkostninger, variabel			2,25
Andel af faste omkostninger			6,25
Omkostninger i alt			**20,25**

Andelen af faste omkostninger er beregnet ud fra en årlig produktion på 20.000 stk. *Økohjort* pølser.
Virksomhedens kapacitetsgrænse for pølseproduktion er på 20.000 stk.

4.1. Beregn salgsprisen, når der ønskes en dækningsgrad på 52 %.

Økohjort afsættes primært til det danske marked.

På baggrund af en konkret markedsundersøgelse foretaget af et analysebureau forventes afsætningen af *Økohjort* pølsen i en sammenhæng mellem pris og afsætning at kunne beskrives således:

$$p = -\frac{1}{1000}x + 28$$

hvor p prisen pr. stk. og x er den forventede afsætning i stk. pr. år.

4.2. Bestem den optimale pris og afsætning for *Økohjort* på det danske marked.

4.3. Bestem det forventede årlige dækningsbidrag samt vurder det økonomiske resultat på baggrund af resultatet i opgave 4.2.

En landsdækkende supermarkedskæde har forespurgt om en årlig leverance på op til 20.000 stk. *Økohjort* pølser er mulig. Supermarkedskæden tilbyder en købspris på 18 kr. forudsat pølserne leveres til døren uden ekstra omkostninger for kæden.

Denne ekstra leveringsomkostning skønnes at blive på 2 kr. pr. stk. pølse for Chris Pølser.

4.4. Beregn hvilken økonomisk betydning denne forespørgsel vil få for Chris pølser og hvordan man nu skal disponere.

4.5. Hvilke andre forhold bør inddrages i vurderingen? Besvar kort.

Bilag 1

Chris Pølser

Resultatopgørelse

				Indeks		
	2005	**2006**	**2007**	**2005**	**2006**	**2007**
	tkr.	**tkr.**	**tkr**			
Omsætning	4.560	9.576	14.364	100	210	315
- Vareforbrug	2.508	5.554	8.618	100	221	344
Bruttofortjeneste	2.052	4.022	5.746	100	196	280
Produktionslønninger	1.231	3.016	4.596	100	245	373
Dækningsbidrag	**821**	**1.006**	**1.150**	100	123	140
- Andre eksterne omkostninger	421	600	700	100	143	166
Resultat før afskrivninger	400	406	450	100	102	113
- Afskrivninger	160	310	470	100	194	294
Resultat før renter	**240**	**96**	**-20**	100	40	-8
Renteindtægter	60	60	60	100	100	100
- Renteomkostninger	116	193	266	100	166	229
Årets resultat	**184**	**-37**	**-226**	100	-20	-123

Chris Pølser
Balance ultimo

Note		2005	2006	2007
	Aktiver			
	Anlægsaktiver			
	Materielle anlægsaktiver:			
	Ejendom	3.400	3.870	4.500
	Driftsmateriel	240	660	960
	Anlægsaktiver anlægsaktiver i alt	**3.640**	**4.530**	**5.460**
	Omsætningsaktiver			
	Varelager	209	555	1.077
	Varedebitorer	190	798	1.436
	Likvide beholdninger	50	50	50
	Omsætningsaktiver i alt	**449**	**1.403**	**2.563**
	Aktiver i alt	**4.089**	**5.933**	**8.023**
	Passiver			
1	**Egenkapital**	**884**	**187**	**-766**
	Gældsforpligtelser			
	Langfristede gældsforpligtelser	1.983	2.899	3.995
	Kortfristede gældsforpligtelser:			
	Kortfristel del af langfristet gæld	162	307	463
	Kassekredit, max. 2.000 kr.	110	642	1.727
	Leverandører	209	463	718
	Offentlig gæld	246	603	919
	Adnen gæld	495	832	967
	Kortfristet gæld i alt	1.222	2.847	4.794
	Gældsforpligtelser i alt	**3.205**	**5.746**	**8.789**
	Passiver i alt	**4.089**	**5.933**	**8.023**
	Note 1:			
	Egenkapital primo	1.300	884	186
	+ årets resultat	184	-37	-226
	- hævet privat	-600	-660	-726
	Egenkapital ultimo	884	187	-766

Nøgletal

Bilag 2

Udvalgte nøgletal - rentabilitet

	2005	**2006**	**2007**
Afkastningsgrad	5,87%	1,62%	-0,25%
Overskudsgrad	5,26%	1,00%	-0,14%
Aktivernes omsætningshastighed	1,12	1,61	1,79

Udvalgte nøgletal - indtjeningsevne

Bruttoavanceprocent	45,00%	42,00%	40,00%
Dækningsgrad	18,00%	10,51%	8,01%
Kapacitetsgrad	1,41	1,11	0,98

Udvalgte nøgletal - kapitaltilpasning og likviditet

Likviditetsgrad 1	19,64%	29,79%	31,00%
Likviditetsgrad 2	36,74%	49,28%	53,46%